

TISKOVÁ ZPRÁVA

Brno 16. června 2026

KOČKY DIVOKÉ NOSÍ GPS OBOJKY. VĚDCI SLEDUJÍ NÁVRAT JEDNÉ Z NEJVZÁCNĚJŠÍCH ČESKÝCH ŠELEM

Kočka divoká se do české přírody postupně vrací, o jejím životě však stále víme jen málo. Vědci z Ústavu biologie obratlovců Akademie věd ČR s podporou Agentury ochrany přírody a krajiny ČR proto pomocí GPS obojků sledují pohyb jedinců, kteří se v posledních letech objevují v západních a jihozápadních Čechách. Po loňském monitoringu tří samců v Doupovských horách vybavili letos vysílačkami další čtyři kočky divoké v CHKO Český les. Získaná data ukážou, jak velká území využívají, kudy se krajinou pohybují a jaká opatření mohou přispět k účinnější ochraně tohoto kriticky ohroženého druhu.

Bedřich, Anežka, Viktorka a Hugo – to jsou jména čtyř jedinců, které se letos v březnu a dubnu podařilo odchytit v oblasti CHKO Český les. Jedná se o jednu z mála oblastí výskytu vzácné kočky divoké v České republice. Právě do oblasti západních a jihozápadních Čech se k nám kočky šíří z Německa. Monitoring této skrytě žijící šelmy je mimořádně náročný, protože žijí skrytě a v krajině se pohybují velmi nenápadně.

Výzkum probíhá v rámci projektu Technologické agentury ČR financovaný z programu Prostředí pro život, který od dubna 2024 řeší Ústav biologie obratlovců AV ČR (ÚBO AV ČR). Kromě monitoringu pomocí fotopastí a chlupových pastí určených ke sběru DNA probíhá v rámci projektu také pilotní telemetrické sledování koček. V loňském roce vědci monitorovali pohyb tří samců v oblasti vojenského újezdu Hradiště v Doupovských horách. Letos se odchyt přesunul do Českého lesa.

„Výskyt divokých koček v této oblasti je náhodně zaznamenáván už řadu let, ale až do roku 2024 jsme o nich měli jen minimum informací,“ říká Václav Bystřický, zoolog Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, který se do monitoringu v Českém lese spolu se svou kolegyní Milenou Prokopovou aktivně zapojil, a doplňuje: „Projekt TAČR nám umožní získat podrobnější data o jejich početnosti a výskytu, proto jsme, jako Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, aplikačním garantem projektu.“ V září 2024 instalovali vědci v této oblasti přibližně třicet chlupových pastí v kombinaci s fotopastmi. Jelikož na většině lokalit se podařilo kočku divokou zaznamenat, výzkumný tým se zde rozhodl odchytit kočky divoké a získat podrobnější data o jejich pohybu.

Obojky odhalují pohyb v krajině

„GPS telemetrie umožňuje detailně sledovat pohyb zvířat v krajině. U koček divokých nám pomůže lépe porozumět jejich chování i tomu, jaké prostředí preferují,“ vysvětluje zooložka Jarmila Krojerová z ÚBO AV ČR, jež je hlavní řešitelkou zmíněného projektu TAČR. Dosavadní výsledky

ukazují, že prostorová aktivita samců může být překvapivě velká. Rekordmanem je loňský samec Pepík, který během devíti měsíců využíval území o rozloze přibližně 300 km². „*Rozsah jeho pohybu nás skutečně překvapil. Jde o velikost srovnatelnou s domovským okrskem naší větší kočkovité šelmy, rysa ostrovida,*“ dodává Krojerová. Data zároveň potvrzují, že kočka divoká není zdaleka jen typicky lesním druhem. Využívá mozaikovitou krajinu kombinující lesy a otevřené plochy. Významnou část jejího teritoria tvoří louky navazující na lesní porosty, kde pravidelně loví drobné savce, především hraboše.

Letošní odchyt dvou samic umožní vědcům poprvé detailněji sledovat i jejich prostorové nároky. „*Ještě uvidíme, zda některá ze sledovaných samic letos přivede na svět koťata,*“ říká Milena Prokopová. Ta v minulosti pravděpodobně náhodně objevila v Českém lese i mláďata kočky divoké. Jejich nález však tehdy nebyl geneticky potvrzen, a proto zatím jedinými dvěma oblastmi s potvrzenou reprodukcí koček divokých v ČR jsou Doupovské a Lužické hory.

Pomozte najít obojky i další stopy

Telemetrické obojky jsou vybaveny rozepínacím mechanismem, který umožňuje jejich automatické odpadnutí po roce bez nutnosti opětovného odchytu zvířete. Výzkumníci už vědí, že systém zafungoval. „*Minimálně u jednoho z loňských samců, Matěje, víme, že mechanismus zafungoval správně a samec už běhá bez obojku,*“ říká Krojerová. Protože však baterie v obojcích měly kratší životnost, než výrobce předpokládal, nepodařilo se zařízení dohledat. Vědci proto prosí o pomoc veřejnost v okolí Doupova. „*Pokud by někdo telemetrický obojek našel a vrátil nám ho, budeme velmi rádi. Nálezce samozřejmě odměníme,*“ dodává Krojerová.

Do výzkumu kočky divoké se může zapojit i veřejnost. Vědci uvítají hlášení pozorování kočky divoké, fotografie z fotopastí nebo nálezy uhynulých zvířat se znaky kočky divoké. Každý podobný záznam pomůže lépe zdokumentovat návrat této vzácné šelmy do české přírody. Pozorování, či informace o výskytu lze hlásit na krojerova@ivb.cz nebo ukládat přes aplikaci BioLog do Nálezové databáze ochrany přírody.

Odkaz na uložení s foto/videodokumentací:

https://drive.google.com/drive/folders/1UMT1lwnFFGX7u8ScFNwUe92kXHVGeDXq?usp=drive_link

Program Prostředí pro život

Více informací:

Jarmila Krojerová Ústav biologie obratlovců AV ČR
krojerova@ivb.cz / +420 737 609 004

Milena Prokopová Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
regionální pracoviště Správa CHKO Český les
milena.prokopova@aopk.gov.cz / +420 725 724 956

Václav Bystřický Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
regionální pracoviště Správa CHKO Český les
vaclav.bystricky@aopk.gov.cz / +420 737 724 956